

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno - zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.
Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, števil. 3.
Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Razna pota.

(Spisala Mária Potoška).
(Dalje).

Anica in Mici odideta dalje, Nežika pa pogumno vstopi, na stopnicah vpraša vratarja, kje da stanuje Dolenjka

„V tretjem nadstropju, kcj prva vrata, lahko jo bode te našli“, odgovori vratar prijazno. Dospelvi v tretje nadstropje, potrka Anica koj na prva vrata; sreča ji je bila mila. Dolenjka jo je rav prijazno sprejela, ter ji tudi obljubila, da ji poišče primerno službo.

Poglejmo sedaj, kaj se je med tem godilo z našo Anico. Ko sta pustili Nežiko pred vrati hiše, kjer je stanovala Dolenjka, dejala je Mici:

„Ta tako ni za nas. Naj le bo tu, saj je tako videti cela tercijska. Toda, kam greve me sedaj? Najbolje bode, da te peljem v tvoje stanovanje, jaz moram tako iti kmalu domov.“

Mici je služila namreč kot dekla v neki gostilni. Peljala je toraj Anico v neko ozko, umazano ulico. Pred staro, pritlično hišo sta se ustavili.

„Glej Anica, tu sem ti preskrbela stanovanje“, pravi Mici, „veš, ljudje so priprosti, pa vedno dobre volje, dolg čas ti tu ne bode“. Šli sta skozi vežo na dvorišče, ki je bilo polno nesnage. Mici potrka na neke vrata.

„Avanti!“ se odzove glas od znotraj.

„Buon giorno! Tu sem vam pripeljala svojo prijateljico“, pravi Mici vstopivši.

„Prav, prav, me jako veseli gospodična“, hili gospodinja ter briše roko ob umazan predpasnik, ter jo potem poda Anici.

„Tako Anica, tukaj bodeš stanovala, dokler ne dobiš službe. Za plačilo se bodeti že pobotale z gospo, za službo ti bodem pa jaz skrbela, nadaljuje Mici. „Sicer pa pridem jutri po té, da pojdeš z menoj na sprehod. Sedaj pa moram iti, pa se z gospo kaj pomenita. Tako, adijo! Glej, da ti ne bo dolg čas!“

„Z Bogom Mici! Pa pridi jutri gotovo“, prosi Anica.

„Seveda pridem! Buon giorno! Z Bogom gospa!“

„Adijo gospodična Mici!“ kliče gospodinja za odhajajočo.

„No, kako vam kaj dopade Trst?“ obrne se sedaj gospodinja k Anici.

„Hvala, toda sedaj sem še jako malo videla, ker sem komaj pred jedno uro dospela z vlakom.“

„A tako, no si pa po kosilu ogledate mesto, gotovo vam bo všeč. Jaz moram pripravljati kosilo, pa tu-le v sobi počakajte.“

Anica sledi gospodnji v sobo. Ob zamazanih stenah stalo je več postelj. Po vsih kotih so bile razmetane umazane cunje, na pohištvu je ležalo prst na debelo prahu. Na Anico, ki je bila doma vajena snage in reda, je naredila ta soba jako slab vtis.

„Nekaj časa bode te že morali spati na tleh“, nadaljuje gospodinja, „ker so vse postelje polne, pa saj ste mladi, mlad clovek povsod lahko spi.“

Anici to ni bilo posebno všeč, toda kaj je hotela, saj se ni vedela kam obrniti.

Gospodinja je šla zopet v kuhinjo, Anica je ostala sama v sobi. Nepopisno težko ji je bilo pri srcu; čutila se je od vseh zapuščeno, da bi vsaj bila brž nedelja, da bi prišla zopet z Mici skupaj. Tužne misli so rojile po mladi glavic. Med tem je bila ura na stolpu bližnje cerkve dvanajst. Gospodinja je prinesla v sobo krožnike, po kojih bi ne bilo težko uganiti, kaj je bilo prejšnji večer za večerjo, ter jih razpostavila po mizi.

Kmalu so prišla dekleta, katera so stanovale pri nji.

Bilo jih je pet. Tri so enako naši Anici čakale na službo, dve pa sta bili delavki v tovarni. Vsedle so k mizi. Anica je čakala, kedaj bodo molile, kakor je bila navajena doma, a ko je videla, da jim to ni mar, pokrižala se je ter na tihem

molila. Tovarišica, ki je sedela poleg nje, se ji je po strani posmehovala, ter dejala pozneje :

«Veste, pri nas ni navada, da bi se vedno križali, predno denemo žlico v usta, včasih še časa ni za to.»

«Molči vendar», zavrne jo druga, ki je bila videti med vsemi najbolj resna, »tudi tebi bi ne škodovalo, ako bi včasih kaj molila. Ah da, tedaj ko smo še molile, smo bile tudi bolj srečne!»

«Molči raje ti, večni pridigar», zavrne jo prva, «moli če hočeš celi dan, a mene pusti pri miru.»

Gospodinja ki je med tem postavila neko jed na mizo, dostavi :

«Nikar se vedno ne prepirajte vsaj pri jedi mirujte! Jutri pride Mici, Ivanka», obrne se k oni, ki se je prej potegnila za Anico.

«Naj pride, jaz ne grem nikamor», odvrne ta skoraj nevoljno.

Naši Anici je vsa ta družba jako malo ugajala. Bilo ji je skoraj žal, da ni šla z Nežiko.

«No pa vsaj privezana tu nisem,» si je mislila, »lahko grem še tje, jutri poprašam Mici o tem.»

Popoldne je šla tudi ona nekoliko v mesto; a daleč si ni upala, bala se je da ne bi zašla. Ko se je bližal večer, sedela je že zopet doma. Prva se je vrnila Ivanka. Prijazno je pozdravila Anico, ter jo vprašala, če ji je bilo kaj dolg čas.

«Seveda, nekoliko že,» odvrne ta, »počasi se bodem že privadila.»

«Gotovo, počasi že poide,» pravi Ivanka dalje, »samo pametni bodite in molitve ne pozabite, če se vam tudi posmehujejo naša dekleta. Toda vse niso take, mnogo je boljših.»

Ivanka je vzela iz svojega kovčeka neko knjigo, sedla k mizi ter jela citati

Pozneje se je vrnila Roza.

Naš cesar pri procesiji.

«Prav imaš, le doma ostani, lahko se učiš moliti rožni venec», nagaja ji nasprotnica.

«Ti Roza, sedaj pa jaz prosim tebe in sicer enkrat za vselej, da me pustiš pri miru!» jo zavrne Ivanka ostro, vstane ter odide.

«Ha, ha, ha, spokornica!» smeje se Roza zanjo. Med tem so tudi druge vstale od mize. Anica si po kosilu že ni upala več moliti; bala se je zasmehovanja. Roza je odšla kmalo za Ivanko; bili sta namreč obe delavki v tovarni. Pred odhodom dejala je še domačim :

«Danes jo bodem še dražila v tovarni, ravno prave volje sem!»

Ena izmed ostalih deklet je pospravljala skupaj svojo obleko. Imela je namreč vstopiti še isti dan v službo.

«Na, se že zopet drži kot pust na pratiki,» prične koj zbadati Ivanko. Ta molči.

«Na, veš kaj Ivanka, zadnji čas si res nekam čudna,» nadaljuje Roza, »v nedeljo se še ganeš nikamor, med tednom pa zopet vse večere tičiš v svojih knjigah. In kaj sem nocoj zopet slišala, da nameravaš izstopiti iz tovarne. Ali je res?»

«Res,» odvrne Ivanka hladno

«Kam pa pojdeš potem?»

«Poiščem si kako pošteno službo, ali pa pojdem domov k materi. Na deželi se lažje pošteno živi kakor v mestu, zlasti v taki družbi, kakor je tu-le.»

«A tako!» se ji posmehuje Roza, »gospodična je postala tako fina, da ji je naša družba preslaba! Veš kaj, kar v samostan pojdi.»

„Roza, čas je že, da tudi tebe pamet sreča, nisi več otrok,“ odvrne Ivanka.

„O saj me je že davno srečala, samo poznala me ni in je šla žalibog mimo mene.“ se smeji Roza poredno.

Ivanka je med tem spravila knjigo, ter se, povživši skromno večerjo podala k počitku. Za Anico je napravila gospodinja ležišče na tleh. Med tem so se tudi druge vrnile in kmalo je vse, vkljub slabim posteljam sladko pospalo.

Solnce je bilo že visoko na nebu, ko so jele drugo jutro vstajati. Ivanki in Rozi se danes itak ni nikamor mudilo, ker je bila nedelja. Po zajutreku so se počasi odpravile ter odšle. Tudi Anica je šla v bližnjo cerkev k službi božji. Opolodne so bile zopet vse zbrane. Kmalu po obedu je došla Mici. Anica jo je že pričakovala. „Časa imamo še dovolj,“ dejala je, „med tem ti pa nekoliko vredim lase, da ne bodeš tako polizana kakor kaka tercijalca.“ Anica si skoraj ni upala ugovarjati. Ko se je čez pol ure pogledala v zrcalo, ni poznala skoraj sama sebe.

„Tako; sedaj pa pojdimo,“ dejala je Mici, „greš li z nami Ivanka?“

„Ne,“ odvrne ta kratko.

„Kakor hočeš, pa pojdimo same. V Rojanu je danes ples, tam imam mnogo znancev, tje gremo.“

„Ali ne gremo obiskat Nežike?“ pripomni Anica.

„Ah, danes ne,“ odvrne Mici malomarno, „zato je še dovolj časa.“

Kmalu sta prišli po prašni cesti iz mesta. Pred veliko hišo, nad koje vratmi je visel smrekov vršiček se vstavita. Skozi odprta okna doneli so na cesto hreščeči glasovi harmonike, vrisk in ples. Natararica, ki je Mici poznala že od prej, prihiti k njima:

„O gospodična Mici! Vstopite vendar.“

„Koj, koj, kake ljudi pa imate?“

„Navadne goste, vsi vaši znanci.“

Med tem je prihilelo par plesalcev v vežo.

„Servus Micerl! Vendar enkrat. Mislili smo že, da te ne bo ln ta gospica? Tvoja prijateljica, kaj ne? Prav tako, bode vsaj večja družba.“

„Kar vstopite, gospodična,“ silil je Anico neki že na pol vinjen plesalec.

„Kar pojdi Anica, koj pridem za teboj,“ dostavila je Mici. „Gospodična, sedaj pa pojdite z menoj plesat,“ prosi je Aničin no i znanec.

„Saj ne znam“, se izgovarja Anica nekoliko boječe.

Ubožec.

(Črtica).

„Vinko, idiva malo v cerkev, ker je sedaj ravno blagoslov,“ dejala je gospa. Vstopila sta v cerkev in sledil sem jima. Šla sta pred veliki oltar. Na oltarju so bile prižgane vse sveče in v sredi oltarja je kraljeval vsemogočni Bog. Pokleknila sta in tudi mene je gnala neka tajna moč, da sem pokleknil blizu nju. Ozrl sem se na dečka in videl, kako je sklenil svoji ročici k molitvi. Svoji očesci je vpiral na veliki oltar in tiho je šepetal svoje molitvice. Čul sem ga moliti:

„O moj ljubi angelj varh — — —“

Spomnil sem se tedaj onih let, ko je i mene učila mati to molitvico in

„Budi spomin mi krasnih dni,
ko bil sem še kot zdaj si ti,
spomina me mladosti
brez toge, brez britkosti.“

Spomnil sem se onih časov, ko sem se prvičkrat s sklenjenima ročicama klanjal Vsevišnjemu.

„O zlata, zlata leta.“

Ozrl sem se še enkrat na dečka in sedaj sem šele opazil, kako je bil blede, le tu pa tam so bile na obrazu rudečkaste lise; deček je bil gotovo bolan.

Ko je končal blagoslov, sem šel iz cerkve ter popolnoma pozabil svoje znance. Na poti domov šele sem se ju zopet spomnil in žal mi je bilo, da jima nisem sledil dalje.

* * *

Mirodvor! — Da, mir vlada na tvoji zemlji, večni mir... Vse tiho, le od daleč se slišijo posamezni udarci grobarjevih lopat.

Mirodvor! V tvoji zemlji najdejo vsi pokoj in mir, ki ga ne morejo najti na svetu... Poleg nedolžnega otroka spava večno spanje star hudodelec, poleg bogatina siromak, poleg postopača delavec-trpin.

Nekega dne sem šel na mirodvor, da bi molil tam na grobu svojih dragih. Ko sem bil opravil že svoje molitve, sem šel okolu po mirodvoru, da si ogledam nekatere nadgrobne spomenike. Prišel sem tudi do kapele, kjer so izpostavljeni mrtvi. Nikdar še nisem bil notri, ali onega dne me je gnala radovednost, naj vstopim.

Vstopil sem v kapelo; na odru ni bilo nobenega mrtveca razun male krste, ki je stala tam v drugem kotu. Skoraj sem že mislil oditi, ko zagledam pri krsti v črno oblečeno gospo, ki je jokala. Spoznal sem jo takoj. Bila je ona gospa, ki sem jo videl pred mesec dnij na ulici s hromim dečkom. Stopil sem bližje in vresničila se je moja slutnja: V krsti je ležal mrtev oni hromi

deček, ki je pred enim mesecem šepetal v cerkvi sv. Antona novega ono krasno molitvico:

„O moj ljubi angelj varh.“

Bil je ves obdan s cvetjem; zdelo se je, kakor da bi spal. Obrazek je bil bled, usta so bila malo odprta. Po njegovem obrazu je bil razlit angeljski mir.

Ozrl sem se v gospo, ki je jokala, in ravno v istem trenutku je vprla tudi ona svoje oči v mene ter me pogledala nekako hvaležno. Meni pa je postalo milo pri srcu, ko sem videl pred seboj v krsti mrtvega angeljčka in solza mi je zdrknila po licu. ...

A—r.

Socialne drobtine.

Pcmenljiva desetletnica. Pred desetimi leti je bilo, in na Kranjskem je dr. Janez Ev. Krek, mož plemenitega in vnetega srca za delavske sloje, prvi sejal seme krščansko-demokratske ideje. On je poleg drugih začel delo za združevanje slovenskega delavstva na podlagi krščanskih načel. Danes pa gledajo krščansko socialni delavci res s ponosom na vspeh tega socialnega gibanja in prihodnjo nedeljo bodo krščanski delavci slovesno obhajali desetletnico svojega združevanja na podlagi Kristusovega nauka pravice in ljubezni.

V teh desetih letih — kratek čas — je slovenska kršč. delavska organizacija v marsikaterem oziru prehitela starejše kršč. delavske organizacije drugod. Določili in sprejeli so socialni načrt delavskih stanov na shodu 13. oktobra 1895. Tu je bilo programatično določeno nadaljno delo katoliške demokracije slovenske in ta načrt je sprejel tudi II. slovenski katoliški shod v polnem obsegu kot socialen program slovenskih katoličanov.

Nasprotniki so besneli: »Slovenski Narod« ranjki »Delavec« in »Rdeči Prapor«. Ti kulturni Japonci so satansko napadali krščansko misleče delavstvo in njegove voditelje. — A ti so se menili za te napade toliko kakor za lanski sneg. Oni so šli mirno in navdušeno svojo pot v boju za preobrazbo človeške družbe po večno resničnih načelih kršč. pravice. Danes nadaljujejo pravični boj za splošno in direktno volivno pravico, za starostno zavarovanje, določitev minimalnega delavnega časa; tudi hočejo preosnovati obrtni red in delavsko-zavarovalno obrambne zakonodaje itd.

Res čudom moramo občudovati naše kranjske brate. A se bomo mi ob Adriji samo s tem zadovoljili? Ne! Živio jim kličemo, prisrčno jim želimo nadaljni vspeh. Dalje oni nam bodo v bodrilo in vzpodbujo. Mi revni delavci brez pravic stokamo in ječimo pod težo neznosnih razmer: žalostno; nič nimamo. Le sv. vera nas tolaži in še

to nam hočejo vzeti z roparsko roko, da bi nas potem poflačili in popolnoma podjarmili.

Dovolj je! Dragi tržaški delavci, vi kličete na pomoč in stezate svoje roke, mi vam svojo bratovsko podamo. Težaven, počasen in skromen je začetek. Zanimajte se za te kršč. socialne članke in ko bodo krščanske ideje zasejane, bo prišel dan, ko se bo daló zidati novo poslopje. Molite in zanimajte se vsi za rešitev socialnega vprašanja.

Krščanski demokrat.

Gospodarske drobtine.

Kako pomnožimo vrtnice ali rože.

Že od nekdaj se vrtnica imenuje kraljica cvetlic. Dandanes pa zasluži to ime tembolj, ker so jo umni vrtnarji zelo spopolnili. Škoda, da jo mi še premalo cenimo. Koliko dobička bi nam lahko prinašala vrtnica v zgodnji spomladi in v jeseni, če bi jo le vrlo negovali! Posebno mi na jugu, ki imamo milo podnebje in zimo le malo občutimo, bi se morali čvrsto potegniti za to vrsto cvetlic. Sedaj vam povem nekaj o razmnoženju teh cvetlic in sicer: 1) *O razmnoževanju vrtnic nizke grmovate rasti in »za v lonce«* in 2) *O razmnoževanju vrtnic visoke rasti*

I Poiščite si lepih vrtnic. Od teh si naredite dobro olesenelih in krepkih letošnjih mladik. Listje odstranite. Mladike razrezite v 10—16 cm. dolge potaknjence. Potaknjenca prirezite tik pod spodnjim in 2 cm. nad zgornjim očesom. Tako pripravljene potaknjence zabodimo v pesek, ki smo ga nasuli v dobro prekopano in gnojno zemljo kakih 6—7 cm

Taka razplodišča napravljamo v gorki lehi, v zaboju ali na kaki vrtni lehici. Potaknjence je treba pridno zalivati in očiščevati plevela. V jeseni posadimo vkoreninjene potaknjence v lonce ali pa na prosto.

II. Če greš v gozd, zagledaš ščipeke ali srebekvo. Poglej v grm in takoj vidiš razven glavnega stebela mnogo tankih in kot sveča ravnih mladik (debelc). Take eno — in dvoletne mladike cepi v »oko« v visočini, v katerej hočeš, da dobi mladika venec (krono ali kapo). Cepi v »speče oko«. To pomeni, da ne smeš podlage prirezati. Prirežeš jo še le v decembru. Če se cepič ni p ijel, smeš cepljenje ponoviti, dokler je podlaga dovolj sočna. Smeš tudi cepiti z dvema popkoma različnih vrtnic (belih in rudečih) na isti podlagi. Najbolje vezilo so gumijevi trakovi. V jeseni podlage izkopljemo in jih presadimo v vrt, kjer nam bodo lepo vspevale.

Za tako cepljenje je najugodnejši čas v mesecu juniju.

Slovenske cvetličarke, ki imate gibčne in lahke roke za to opravilo, lotite se tega prekristnega dela.

Vinogradniki!

Ne zamudite na novo žvepljati. Ne čakajte, da se bolezen prikaže. Čas je zlato!

Škropljenje trt.

V „Dol. Novicah“ priobčuje g. Bohuslav Skalic, c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, sledeče kratko navodilo glede škropljenja trt proti peronospori.

1. Proti peronospori se škropi najmanj trikrat na leto.

2. Na 100 litrov vode se vzame za vsako škropljenje en kilogram modre galice (vitrijola) in 2 kilogr. ugašenega ali pa en kilogr. neugašenega apna. Za vsako škropljenje je treba pripraviti svežo (novo) zmes, ker stara ne koristi nič.

3. Prvo škropljenje se vrši takrat, kadar so mladike zrastle pol metra dolge, to je najpozneje začetkom junija. Drugo škropljenje se vrši 3 tedne pozneje, torej takoj po cvetju. Tretje škropljenje se vrši 4 tedne po drugem, torej proti koncu meseca julija.

4. Pri prvem in drugem škropljenju treba tudi grozdje dobro poškopiti. Več kakor trikrat je treba škropiti samo v hudo deževnih poletjih, kakor kaže potreba. Na suho ali zeleno cepljenje trte je treba škropiti kmalu potem, ko so pognale. in sicer večkrat zaporedoma. Če je po škropljenju deževalo, preden se je galica dobro posušila, je treba kar najhitreje na novo poškopiti.

Miši in podgane zastrupiš zanesljivo s tem sredstvom: 25 dek. pšenične moke, 50 dek mleka, 5 dek slanine in 4 grame soli se zmeša v testo. Potem se mu primeša 120 dek. morske čebule, zrezane na drobne kosce. Ta „jed“ se postavi na mesto, kamor žival najrajše zahaja.

Mravlje so v vrtih in tudi v stanovanjih pri zemlji zelo sitne. Priprosto sredstvo, s katerim jih pokončaš je naslednje: vzemi dober kisel kvas, in primešaj mu malo strdi ali sladkorjevega prahu. Položi to zmes na krožnik ali drugo nizko posodo in trumoma bo prilazilo mravelj, katere se bodo s to jedjo — zastrupile. —

Domači zdravnik.

Nekatere ljudi napada pogostoma krč. Pomoč jim bode dalo drganje dotičnega mesta noge z vročim rumom.

Joj! hudo bolé človeka kurja očesa. akoprav jih je navadno sam zakrivil, ker hoče nositi majhne čevlje (vzlasti ženske.) Oj nečimurnost!

— V lekarnah imajo pomočke zoper ta nepotrebna očesa, pa stanejo denar! Pomagaj si rajši doma tako: Razrezi čebulo v tanke kosce in si jo zvezi na boleče oko; čebula je bo omehtala, da se potem odpravi brez skrbi.

Čebulin sok potegni v nos, ako ti teče kri, in kmalu se bode ustavila.

Kdo se ni že večkrat v življenju ranil? Najhitreje ti rana zaceli, ako jo z lanolinom pomažeš, (kupi si ga v lekarni), in s kosom platna obvežeš.

O popoldanskem spanju. Večkrat sem slišal trditi, da je spanje po kosilu škodljivo. To pa ni res. Človek, ki duševno in telesno dela se utruji. To pa najbolj poleti. Zato je jako koristno, če se utrujeni človek po kosilu malo vrže. A le kakih 10—15 minut. Živci se s tem okrepijo in človeku se zdi da je začel dan znova. Če pa kdo misli, da se priporoča več urno spanje, se moti, ker je znano, da želodec med spanjem jako slabo prebavlja in bi vsled tega pri kosilu zavžita hrana ostala neprebavljena, kar bi bilo pri večkratnem ponavljanju jako škodljivo človeškemu telesu.

Mrtvoud ali kap. Najrajše debelim in priletnim ljudem obolè krvne žile v možganih. Tak človek v obraz zarudi, žila močno in hitro bije, in bolnik hrope počasi. Tudi zapaziš, ako dvigneš roke in noge, da je jedna stran života otrpla in mrtvoudna. — Tedaj položi mrtvoudnika na postelj; glavo pa dobro podloži z blazinami, tako da kri preveč ne sili vanjo. Polagaj zelo mrzle obkladke drugega za drugim na glavo, skrbi za mir in poskrbi mu prej ko mogoče zdravniške pomoči.

Krvavitev. Kedar ti iznosa kri teče, drži glavo po koncu, dihaj mirno in ne vsekavaj se. Napravi si mrzel obkladek na glavo in na zatilnik. Če kri le še ne preneha, razstopi v mrzli vodi nekaj galuna, katerega dobiš v vsaki lekarni za malo grošev; tudi vodo pomešano z malo kisom potegni večkrat v nos. Dobro je tudi, ako imaš pri rokah, da zmočiš kos čistega belega bombaža (vate) v mrzli vodi, ga ožmeš in med članmi povaljaš. Ta klobasasti žmukelj vtakni v krvavečo nosnico; potem nos stisni za nekaj časa ter le skozi usta dihaj. Na taki način se največkrat krvavitev ustavi. Marsikateri trdi, da je dobro, če kri iz nosa teče, in ima tudi prav, če je le nekoliko odteče; zakaj to krvavenje polajša marsikteri glavobol ali druge bolezni. Radi tega ni treba hitro spočetka ustavljati krvavitve iz nosa, ker se največkrat hitro sesede in sama ustavi. Kedar pa je krvavenje preobilno, pa skrbi, da je ustaviš. — Še nekaj prav važnega moram pripomniti, namreč ako se vrežeš. Zelo nevarno je, mašiti v rano pajčevino ali celo konjsko blato, kakor je v mno-

gih krajih razvada; s tem se rana onesnaži in osmradi, prisadi in hudo gnoji. Velikokrat se je že prigodilo, da se je na tak način zastrupila vsa kri in bilo že mnogim povod prerane smrti.

Kaj pravi politika ?

Avstrija. Avstrijska in ogrska delegacija sti izrekli z večino glasov zaupanje ministru za zunanje zadeve. Tudi vojni minister je lahko vesel. Dovolili so mu namreč, da sme vzeti na posodo 400 milijonov. Proti so glasovali le naši, češki in par nemških delegatov. Toda stvar še ni s tem rešena. Dovoliti morata tudi državna zbornica. V obeh parlamentih bo gotovo mnogo besedi; toda med tem, ko si naša vlada pomaga v takih zadregah s § 14., bo stvar na Ogrskem težja, ker tam nimajo takega paragrafa. Zato bodo pa Madžari zahtevali novih ugodnosti na našo škodo. Vlada skliče po leti nekatere deželne zbornice. Češki Nemci pravijo, da bodo obstruirali. — Cesar je rekel ital. delegatu Mauronerju, da Italijani nikdar ne dobe svoje visoke šole v Trstu. — Bivši ministr. predsednik ogrski Banfy je izvoljen za poslanca. Ustanoviti misli novo stranko. V Pragi je bil shod dijakov. Slavnosti, ki so trajale več dni, se je vdeležilo več tisoč dijakov raznih narodnosti, med njimi tudi mnogo Slovencev. Med ogromnim navdušenjem so bile sprejete resolucije, v katerih so izražene želje slov. narodov po šolah in izobraževališčih. Zahtevali so tudi slov. univerzo v Ljubljani in potrebne ljudske in srednje šole po vsej Sloveniji. Svoj prihod na ta sestanek so prijavili tudi italijanski dijaki; ali v zadnjem trenutku so ga odpovedali, ker so zvedeli, da se hoče zbor potegniti tudi za toliko potrebno slovensko ljudsko šolo v Trstu.

Balkan. Srbski kralj Peter I. bo kronan meseca avgusta. Vlada bo zahtevala od skupščine, ki bo sklicana prihodnji mesec, večega kredita v vojne namene. Isto se poroča iz Bolgarije. Leto je, odkar vlada v Srbiji kralj Peter. Mir in red sta se vrnila v kraljevino, navzlic vsem spletkam njenih sovražnikov. Macedonski begunci se vračajo v svoje podrtje in opustošene domove. Turčija je sicer obljubila, da bo popravila škodo, a nesrečni kristijani znajo kaj pomenijo turške obljube. Zato pa nič ne zaupajo. Tudi od reform ne upajo rešitve in voditelj ustave Boris Sarafov je rekel, da bo najbrže zopet vzplamtela ustava.

Italija. Italijanski državni zbor je sprejel zakon, po katerem se zvišajo plače župnikom in učiteljem. Italijanski framasoni so se zahvalili francoski zbornici za nje napade na papeža. „Gliha vkup štriha“.

Francosko. Iz te države prihajajo le poročila o izdajstvih, škandalih in zatiranju kat. vere. Kjer vladajo židje in framasoni ne more biti drugače. Listi so pisali, da so bili ukradeni in prodani tujim državam načrti franc. utrdb in pristanišč. — Zbornica je pritrdila odpoklicu poslanika Nisarda pri Vatikanu. — Ker so prepovedala nekatera mestna zastopstva imeti procesijo na dan svetega Reš. Telesa, bile so na več krajih demonstracije.

Nemčija je mogla poslati zopet nove čete v Afriko, da uduši ustajo Hererov in reši svojo čast. Pravijo, da so Hereri izvrstno oboroženi in imajo mnogo streljiva tako, da bo preteklo še mnogo časa, preden jih bodo Nemci ukrotili. Najbrže šuntajo Angleži Herere proti Nemcem.

Belgija. Pred kratkim so bile volitve v državni zbor. Združeni liberalci in social. dem. so ugrabili katol. par mandatov. Katol. stranka ima še vedno večino, tudi vlada je izključno katoliška. Belgija je ena najbogatejših držav. K temu je največ pripomogla katol. vlada, ki posebno skrbi za blagostanje delavskega stanu.

Vojska. Po hudih bojih, v katerih je padlo več tisoč Japoncev so le-ti zavzeli Kinčou. Kolikova važnost je ta japonska «zmaga» za bodoče dogodbe, ni mogoče določiti, ker ni natančnih ruskih poročil, japonska so pa nezanesljiva. Japonci delajo na vse pretege, da bi zavzeli Port-Artur. Ali to bo najbrže precej trda kost. Govori se, da je poslal general Kuropatkin gen. Stackelberga z veliko vojsko na pomoč Port-Arturju. Japoncem se je zopet potopila ena največjih ladij oklopnjača «Sikišima». Pogreznila se je v par trenutkih in z njo čez 700 vojakov. Zadela je ob rusko mino. Med prednjimi stražami obeh nasprotnikov so vedno bitke. Pričakuje se od dne do dne večjega boja. V severni Koreji delajo ruski kozaki za hrbtom Japoncem velike skrbi. Baltiško brodovje odpotuje še ta mesec v Azijo.

Drobtine.

* **Živali brez spanja.** So nekatere ribe, dvoživke in žuželke, ki ne spijo nikdar v vsem svojem življenju. Med ribami spadajo tu sem zlatice in nekatere druge vrste. Nekatere druge ribe pa ne spijo kakor le nekaj minut na mesec. Prav tako ne potrebujejo spanja muhe in nekatere kače. To bi bila lepa lastnost za pridne ljudi, ki imajo mnogo dela, hudo pa in neprijetno za lenuharje, ki radi spe.

* **Kako ponujajo Japonci svoje blago?** Zanimivo je čitati, kako priporočajo Japonci svoje blago po časopisih. Tovarne, prodajalne, podjetja

rabijo tako originalne izraze, da jih je vredno za beležiti. Evo nekaj izgledov.

1. Razpošiljamo blago s hitrostjo topove (kanonove) krogle. Papir je trpežen kakor slonova koža.

2. Naši zaboji so spravljeni z isto skrbjo, ki jo ima mlada nevesta za svojega ženina.

3. Tisk je čist kakor biser, besedilo elegantno kakor petje male deklice.

4. Naša svila in naš satin je tako mehak kakor lica lepe žene; barvan pa kakor mavrica.

* **Smrtno kazen** so odpravili v Italiji 1875.

1. Od tedaj so se pomnožili ubijavci za 42 odst.

* **Najdražji grob** je grob Mahomeda, ustanovitelja turške vere. Dijamanti in rubini na grobnem spomeniku so vredni okolo 50 milijonov.

* **Najdražjo stolico** ima sv. Oče papež. Stolica je iz masivnega srebra in stane okolo 450.000 lir.

* **Kako dolgo žive mravlje?** Neki angleški naravoslovec pripoveduje zanimive slučaje dolgega življenja med mravljami. Mravlja, ki jo je imel mož zaprto v svoji opazovalnici in katero je skrbno varoval vsake nezgode, je poginila v starosti 15 let. To je menda največja starost, ki se je dosedaj opazila med žuželkami. Druga mravlja iste vrste je dosegla starost 13 let, tretja samo 12. Ti podatki so toliko bolj zanimivi, ker poznamo do sedaj še jako malo starost žuželk in malih živalic sploh.

* **Rusi**, naši slovenski bratje, imajo v letu mnogo več postnih dni, kakor mi. Naš 40-danski post pred Velikonočjo traja pri njih 48 dni. Drug postni čas imajo meseca junija, in ta traja 10 dni. Tretji je v avgustu in traja 14 dni, četrty v novembru in decembru 30 dni. V teku leta pa imajo še 3 posamezne postne dni. In vse te uredbe pobožni narod strogo spolnuje, in je vendar bolje krepak, kakor drugi v Evropi. Pri nas je manj postov in še dokaj olajšav, a požrešni ljudje še to malo pokoro — prezirajo.

* **Žene v Koreji**, zaradi katere dežele se je letos vnela strašna vojska med Rusi in Japonci, so v enem oziru zelo različne od drugih žen na svetu, — niso namreč jezične. Le kadar je neobhodno potrebno kaj povedati, spregovorijo, in to kratko. In zakaj tako molče? Korejci imajo staro postavo, da se mož od žene, ktera ga krega, obira, psuje in se z njim prepira, sme takoj dati ločiti. To ni šala. V boljših družinah mine baje po več tednov, tudi mesecev, da mož ne sliši glasu svoje zakonske družice. Oj trinogi, ti Korejci, kako dolgočasno mora biti v njihovih hišah! —

NOVICE.

(Iz sv. Ivana). Zadnjič smo javili, da smo morali preložiti veselico, ki jo namerava napraviti tukajšnja »Marijina družba«, zaradi nepredvidnih zaprek na poznejši čas. To priliko pa so porabili dobro znani svetoivanski »prijatelji« omenjene družbe in so jo očrnilo pri barkovljanskem obrtniškem društvu. To poslednje je vrjelo temu obrekovanju ter odpovedalo družbi že dovoljeno dvorano. Veselica se bo vršila, če bo ugodno vreme, dne 19. junija na vrtu gospodarskega društva pri sv. Ivanu na Frdeniču. Ker je imela družba zaradi tega grdega preganjanja precej stroškov, prosimo cenjene somišljenike, da se vdeleže v obilnem številu naše prve veselice. Ker je čisti dobiček namenjen v pokritje stanarine »Marijinega doma« in za nabavo družbene zastave, se bo sprejel vsaki dar hvaležno. Posebno pa naj pokažejo Svetoivančani z obilno udeležbo, da ne odobravajo postopanja nekaterih sovaščanov proti družbi.

(Književna novost.) V založbi »Dom in Sveta« je začela izhajati knjižica z naslovom: »Vojska na daljnem vztoku«. Knjigo krasijo krasne slike. Priporočamo jo toplo našemu čitajočemu občinstvu. Prodaja se tudi v Trstu po nekaterih tobakarnah.

(Procesija Presv. Rešnjega Telesa), bila je v Trstu veličastna. Ugodno vreme je pomagalo, da je privrelo mnogo ljudstva, posebno Slovencev in Slovenk iz okolice. Med mestnimi verniki odlikovala se je po množtvu in po dostojnem vedenju slovenska Marijina družba in bratovščina sv. Cirila in Metoda. Slišati je bilo pristnih Lahov, ki so občudovali lepoto obeh zastav in se tudi čudili, zakaj se je pač nekdanj branilo tema zastava k procesiji. Procesijo je vodil mil. g. škof. C. kr. uradnikov je bilo mnogo pričujočih, na čelu jim eksclenca namestnik Gledalcev, kot navadno na priljubljenih krajih toliko, da se je kar trlo. Iz tisoč slov. grl sta se dvigala molitev in petje k nebu. Kar obstali pa smo, ko smo čitali v nekem tukajšnjem listu, ki se zove krščansko glasilo, predlog, naj bi se prepovedali slov. napisi na zastavah in slov. petje Gospoda, saj se ne spodtikamo mi nad ital. petjem. zato pa pustite tudi Vi našemu ljudstvu, da moli svojega Boga v svojem jeziku!

V nedeljo potem so se vršile procesije po župnijah tržaške okolice. Na Kontovelu bode prihodnjo nedeljo; pri sv. Ivanu 26. t. m. t. j. nedeljo po rojstvu sv. Ivana krstnika. V sv. Križu na praznik sv. Apostolov Petra in Pavla in v Rojanu v nedeljo po prazniku cerkvenega patrona sv. Mohorja 17. julija.

(Birmancev) je bilo letos izvanredno veliko. Vendar je še mnogo odraščanih, ki niso bili še pri sv. birmi. Vzrok temu je seveda pomanjkanje verskega duha. Ob tej priliki pa moramo opozoriti na neko razvado, ki se je ukoreninila tudi med naše ljudstvo. Nekdaj je birmanski boter potrosil 5—10 forintov za birmanca. Sedaj pa n. zadostuje več 20—30 for. Birmanci pričakujejo zlate ure; birmanke pa zlate verižice, zlate zapestnice. Marsikatera botra potrosi od 50—100 forintov. Gorje če bi manj potrosil! Birmanka in stariši birmanke bi zabavljali čez njeno skopost. — Žrtva take škodljive razvade je bilo te dni neko 29letno dekle od sv. Ivana pri Trstu. Držala je k birmi. Ker ni imela s čem kupiti zlate verižice, si jo je izposodila in potem darovala birmanki. Po končani birmi je lastnica zahtevala od dekleta verižico nazaj. V zadregi in sramoti, da bi morala zahtevati od svoje birmanke darovano verižico nazaj, je izpila strup in si tako žalostno končala mlado življenje. Ni čudo, da se vsi ogibajo biti birmanski botri; ni čudo, če mnogi otroci ostajajo brez sv. birme!

Naj navedeni strašni dogodek strezne vse dobromislečee; naj se napravi splošna agitacija proti vsem razkošnim razvadam, ki so se ugnjezdile o priliki sv. birme!

(Šmarnice) so privabile, ko vsako leto, veliko častilcev Marijinih v tržaške župne cerkve. Velika je bila vsak večer vdeležba pri ital. pridigah. Tudi k slovenskim šmarnicam pri novem sv. Antonu se je zbralo vsako jutro ob 5. uri lepo število pobožnih Slovencev. Tolažilen je bil vspeh ob sklepu majnika. Okolo 1000 vernikov je prejelo sv. obhajilo. Slovenski duhovniki v Trstu se gotovo trudijo, da vstrežejo svojim slovenskim vernikom, v dušnih potrebah. Njihovi pravični gorečnosti pripuščamo, da, če bodo uvideli kako posebno potrebo, se pravim potom in načinom umestno potegnejo pri odločilnih osebah v prosep verskega življenja.

(»Odmev iz Afrike«) je ime malemu mesečnemu listku s podobami, katerega je začela minoli mesec izdajati družba sv. Petra Klaverja v prosep afriških misijonov in v oproščenje za morskih sužnjev. Izhaja kot priloga »Glasniku najsv. Src.« Naročniki »Glasnika« dobivajo »Odmev« brezplačno. Priporoča se pa kak mali dar za odškodnino tiskovnih in drugih stroškov. Posamezne številke stanejo samo 2 vin. s poštnino 5 vinarjev. Več izvodov 1. in 2. štev. je na vpogled v našem uredništvu, ki sprejema tudi morebitne oglase in naročbe. — Darujte kaj malega za afriške misijone. Bog vam gotovo in obilo povrne. Vsak prvi torek v mesecu daruje eden veleč. misijonarjev v Afriki eno sv. mašo za žive in mrtve naročnike.

(Strašen zločin.) V Rimu sodijo sedaj nekega uradnika Oliva. Ta zločinec je ubil svojo ženo, potem jo je zrezal na drobne kosce in dal jo v neko škatljo. Potem se je peljal v Genovo, peljal se na morje in potopil škatljo. Pri obravnavi se obnaša zločinec tako, kakor da bi izvršil kako dobro delo!

Naše slike.

Naš cesar pri procesiji. Povsod skrbijo dobri kristijani, da se vrši procesija sv. Rešnjega Telesa kar mogoče slovesno. Današnja slika na str. 69. nam kaže, kako se vrši ta slovesnost na Dunaju, kjer jo poveljuje sam cesar v spremstvu cesarskih princev s svojo navzočnostjo.

Za kratek čas.

Iz šole: Oče: „Mihec, kaj si se pa danes naučil v šoli?“ Mihec: „Držati lepo roke, če se kaj dobi nanje.“

Bil sem še celo tako srečen. Zdravnik: „Gospodična, saj se že pozna.“ — Gospodična: „Ne vem, da bi se bila kedaj videla.“ — Zdravnik: „Bil sem še celo tako srečen, da sem vam smel izdreti par zobov.“

Prehitro in nepremišljeno. Sodnik (zdravniku, ki je bil poklican kot priča): „Ste-li v tem mestu Vi edini zdravnik?“ — Zdravnik: „O ne, zraven mene sta še dva druga malo vredna mazača.“

Uganke.

Rešitev uganke priobčene v 8. številki: »Peltelin«

V skrivalnici sedi »tat tatinski« čisto »komod« in brez strahu na drevesu za stražarjevimi hrbtom z nogami poleg stolpa gradu na griču.

Uganko je prav rešil Gorjup Rudolf na Viču pri Ljubljani, skrivalnico pa Janko Trošt, dijak v Trstu.

Nova uganka. (Kralj Marica na Greti.)

Besede tri ugani mi,
Ki vsaka ima črki tri,
In zadnji črke dve pri vsaki
Teh besedi sti si enaki.
Besedo prvo v začenja,
Prijeten prostor ti pomenja.
Besedo drugo s p dobiš,
Ko pri pojedini sediš.
In tretjo s k vsakdo pozna,
Kdor prostor s črko v ima.

Listnica uredništva.

G. Prosimo potrpljenja. Škender. Ob priložnosti te kaj vprašam o spisu, ki si ga poslal. *Horibilibifax.* O nalogah ne vem kaj posebnega, ker sem malo pri rdečih „knofih.“